

Daniel Kehlmann
Kuulsus

Daniel Kehlmann

Kuulsus

Romaan üheksas novellis

Tartu
2009

Originaali tiitel:
Ruhm. Ein Roman in neun Geschichten
Daniel Kehlmann

Saksakeelne väljaanne:
2. Auflage Januar 2009
Copyright © 2009 by Rowohlt Verlag GmbH
Reinbek bei Hamburg
Satz aus der Quadraat PostScript
bei hanseatenSatz-bremen, Bremen
Druck und Bindung CPI & Bosse, Leck
Printed in Germany
ISBN 978 3 498 035433

Eestikeelse tõlke avaldamist on toetanud Goethe instituut Saksas
välisministeeriumi vahendeist

Die Übersetzung dieses Werkes wurde vom Goethe-Institut gefördert aus Mitteln
des Auswärtigen Amtes

Tõlkinud ja allmärkustega varustanud Kristel Kaljund
Toimetanud Margus Enno
Keeleliselt toimetanud Kairit Henno
Kaane kujundanud ja küljendnud Kairi Kullasepp

Tõlge eesti keelde © AS Atlex, 2009

AS Atlex
Kivi 23
51009 Tartu
Tel 734 9099
Faks 734 8915
atlex@atlex.ee
www.atlex.ee

ISBN 978-9949-441-67-9

Sisukord

- 7** Hääled
- 17** Ohus
- 33** Rosalie läheb surema
- 49** Väljapääs
- 59** Ida
- 75** Vastus abtissile
- 83** Panus väitlusse
- 101** Kuidas ma valetasin ja surin
- 121** Ohus

Hääled

Ebling polnud veel kojugi jõudnud, kui ta mobiiltelefon juba helises. Aastaid oli ta tolle aparadi ostmist edasi lükanud, sest tehnikuna ei usaldanud ta seda. Miks küll kedagi ei häirinud mõte agressiivsest kiirusallikast pea ligi? Kuid Eblingil olid naine, kaks last ja mõned kolleegid, ning alatasa kaebas keegi selle üle, et Eblingit ei saa kuidagi kätte. Nii andis ta viimaks järele, ostis telefoni ja lasi müüjal kohe ka lepingu vormistada. Vastu tahtmist avaldas telefon talle muljet: suisa täiuslik oli see, kauni kujuga, sile ja elegantne. Ja nüüd, ootamatult, see helises.

Kõheldes võttis ta vastu.

Keegi naisterahvas nõudis Raffi, Ralfi või Rauffi, Ebling ei saanud täpselt aru.

Eksitus, vastas ta, valeühendus. Naine vabandas ja pani toru ära.

Õhtul siis järgmine kõne. „Ralf!“ hüüdis kähisev mehehäääl. „Kurat, mees, mis teoksil, kuid läheb?“

„Vale number!“ Ebling tõusis voodis istukile. Kell oli juba kümme läbi ja ta kaasa vaatas teda etteheitvalt.

Helistaja vabandas ning Ebling lülitas telefoni välja.

Järgmisel hommikul oli kõnepostis kolm teadet. Ebling kuulas neid rongiga tööle sõites. Üks naine palus kihistades, et ta helistaks tagasi. Üks mees karjus, et tulgu otsemaid kohale, kaua teda enam ei oodata; taustal kostis klaaside klirinat ja muusikat. Ning viimaks eileõhtune naisterahvas: „Ralf, kus sa küll *oled*?“

Ebling ohkas ja helistas klienditeenindusse.

Kummaline, sõnas tüdinenud häälega naisterahvas. See ei ole üldse võimalik. Kasutuses numbreid teistele ei anta. Selle vastu on terve hulk kaitsemehhanisme.

„Kuid mulle anti!“

Ei, vastas naine. See ei ole kuidagi võimalik.

„Ja mida te nüüd ses suhtes ette võtate?“

Naine vastas, et ei teagi, kuna midagi niisugust lihtsalt ei saa juhtuda.

Ebling avas suu ja sulges selle taas. Ta teadis, et mõni teine tema asemel oleks sel hetkel vägagi ärritunud, aga talle see ei sobinud, vihastamine polnud ta tugevaid külgi. Ta katkestas kõne.

Mõni sekund hiljem helises telefon taas. „Ralf?“ küsis mehehäääl.

„Ei.“

„Mida?“

„See number... Kogemata anti... Teil on valeühendus.“

„See on Ralfi number!“

Ebling pani toru ära ja torkas telefoni jopetaskusse. Rong oli taas liiga täis, ka täna ei mahtunud ta istuma. Ühelt poolt litsus üks paks naine end ta vastu, teiselt poolt jõllitas teda keegi vuntsidega mees kui vihavaenlast. Eblingi elus oli mõndagi, mis talle ei meeldinud. Teda häiris, et ta naine oli nii hajameelne, luges nii labaseid raamatuid ja tegi nii haletsusväärsetl kehvasti süüa. Teda häiris, et tal ei olnud intelligentset poega ja et ta tütar tundus talle nii võõras. Teda häiris, et ta kuulis pidevalt läbi korteri õhukeste seinte naabri norskamist. Eriti aga häiris teda tiptunnil rongiga sõitmine. Alati liiga vähe ruumi, alati liiga täis, ning lõhn ei olnud ka kunagi meeldiv.

Oma tööga aga oli ta rahul. Tema ja kümned kolleegid istusid eredate lampide all ja uurisid katkiseid arvuteid, mille edasimüüjad neile kogu maalt olid saatnud. Ta teadis, kui õrnad olid need mõtlevad kettad, kui keerulised ja salapärased. Keegi ei saanud neist päriselt aru, keegi ei osanud öelda, miks nad lakkasid korraga töötamast või tegid kummalisi asju. Põhjuseid ei otsinud nad juba ammu, vaid lihtsalt vahetasid senikaua juppe välja, kuni tervik taas töötas. Ebling mõtles sageli sellele, kui palju maailm sõltus neist aparaatidest, mille kohta ta teadis, et oli erand ja pooleldi ime, kui need tegid täpselt seda, mida neilt oodati. Mõnikord õhtul, kui ta viibis juba poollunes, häiris teda mõte kõigist neist lennukitest, elektroonilistest relvasüsteemidest, pangaarvutitest niivõrd, et tal hakkas süda rinnus taguma. Seepeale küsis Elke

temalt pahaselt, miks ta rahulikult ei leba – sama hästi võiks voodit jagada betoonisegistiga, ja tema vabandas ning mõtles emale, kes oli juba ammu öelnud ta olevat liiga tundlik.

Kui ta rongist välja astus, helises telefon. Toru otsas oli Elke, kes palus, et ta koduteel poest kurke ostaks. Nende supermarketis olevat need praegu eriti odavad.

Ebling lubas seda teha ja lõpetas kiiresti kõne. Telefon helises taas ning naisehäääl küsis, kas ta ikka teab, mida teeb, et sellisest naisest nagu tema loobub ainult idiot. Või kuidas?

Nõus, vastas Ebling järele mõtlemata.

„Ralf!“ Naine naeris.

Eblingi süda tagus ja kurk kuivas. Ta pani toru ära.

Terve tee tööle tundis ta end segaduses ja närvilisena. Ilmselt oli telefoninumbri algsel omanikul temaga sarnane häääl. Ebling helistas uuesti klienditeenindusse.

Ei, vastas naisehäääl, uut numbrit niisama ei saa, selle eest peab maksuma.

„Kuid mu number kuulub kellelegi teisele!“

Võimatu, vastas naine. Meil on –

„Kaitsemehhanismid, ma tean! Aga mulle helistatakse pidevalt... Teate, mina olen tehnik. Ma tean, et teile helistavad ühtelugu inimesed, kel pole tehnikast aimugi. Kuid minul on. Ma tean, kuidas...“

Naine vastas, et ei saa kuidagi aidata. Et ta suunab küsimuse edasi.

„Ja siis? Mis siis saab?“

Eks siis näeb, vastas naine. See polevat enam tema ülesanne.

Sel ennelõunal ei suutnud Ebling tööle keskenduda. Ta käed värisesid ning lõuna ajal ei läinud tal toit alla, kuigi sööklas pakuti Viini šnitslit. Seda juhtus harva ning tavaliselt rõõmustas ta sellele mõeldes juba päev ette. Seekord aga sõi ta portsust vaid poole ning viis kandiku ära, läks söögisaali vaiksesse nurka ja lülitas telefoni sisse.

Kolm teadet. Ta tütar tahtis, et ta tuleks talle balletitundi järele. See üllatas Eblingit – ta ei teadnudki, et ta tütar tantsib. Keegi mees palus, et ta helistaks tagasi. Teate põhjal ei saanud otsustada, kas see oli jäetud talle või tollele teisele. Lõpuks küsis

keegi naine, miks ta endast märku ei anna. Naise madal ja nurruv hääli oli Eblingile võõras. Ebling hakkas telefoni välja lülitama, kui see uuesti helises. Ekraanil oli plussi ja kahekümne kahega algav number. Ebling ei teadnud, mis maa kood see oli. Tal ei olnud välismaal tuttavaid, välja arvatud Rootsis elav nõbu ja Minneapolis keegi vana paks naine, kes saatis igal aastal jõuludeks pildi naeratavast endast, pokaal käes. Kallite Eblingite terviseks, oli kirjutatud foto tagaküljele, ning ei Ebling ega Elke teadnud, kelle sugulane see naine õigupoolest oli. Ebling võttis vastu.

„Kas me järgmisel kuul näeme?“ hõikas mehehääli. „Sa lähed ju Locarno festivalile? Ilma sinuta sest üritusest vaevalt asja saab, eriti kui arvestada, kuidas asjalood praegu on, või mis?“

„Küllap vist,“ vastas Ebling.

„Pagana Lohmann. Eks seda oli arvata. Kas sa Degeteliga rääkisid?“

„Veel mitte.“

„Tee seda! Locarnost võib meil palju kasu olla, nagu Veneetias kolm aastat tagasi.“ Mees naeris. „Ja muidu? Clara?“

„Jajah,“ vastas Ebling.

„Sa vana siga,“ sõnas mees. „Uskumatu.“

„Loomulikult,“ vastas Ebling.

„Oled sa külmetunud? Kõlad kuidagi veidralt.“

„Ma pean nüüd... mul on tegemist. Ma helistan sulle.“

„Selge-selge. Sa ei muutu ka kunagi, mis?“

Mees katkestas kõne. Ebling nõjatus seinale ja hõõrus laupa. Läks hetk, enne kui ta taipas, et oli töö juures sööklas, kus ta kolleegid söid šnitslit. Parasjagu möödus temast Rogler, kandik käes.

„Tere, Ebling,“ ütles Rogler. „Kas kõik on korras?“

„Muidugi.“ Ebling lülitas telefoni välja.

Terve pärastlõuna ei suutnud ta keskenduda. Küsimus, milline jupp ei töötanud ja kuidas said tekkida vead, mida edasimüüjad kirjeldasid oma krüptilistes sõnumites – *klient ütleb, vajutas reset-nuppu arv. väljalülitamiseks, lühidalt enne displeid, aga ilmub null* –, teda täna lihtsalt ei huvitanud. Nii et selline tunne on siis inimesel, kel on põhjust millegi üle rõõmustada.

Ta lükkas seda hetke edasi. Rongiga koju sõites ei lülitanud ta telefoni sisse, poes kurke ostes ei lülitanud ta seda sisse ning ka

Elke ja teineteist laua all jalaga togivate lastega õhtust süües jättis Ebling telefoni rahulikult taskusse, aga sellele mõtlemast lakata ta ei suutnud.

Siis läks ta keldrisse. Lehkaskopituse järele, ühes nurgas seisid virmas õllekastid, teises ajutiselt lahti võetud IKEA kapi juhipid. Ebling lülitas telefoni sisse. Kaks teadet. Ta hakkas just neid kuulama, kui telefon ta käes vibreeris: keegi helistas.

„Halloo!“

„Ralf.“

„Jah?“

„Mis siis nüüd on?“ Naine naeris. „Kas sa mängid minuga?“

„Mitte iialgi.“

„Kahju!“

Eblingi käsi värises. „Sul on õigus. Tegelikult... ma tahaksin vägagi sinuga...“

„Jah?“

„...mängida.“

„Millal?“

Ebling vaatas ringi. Kelder oli talle läbi ja lõhki tuttav. Iga asi siin oli tema käe järgi paigutatud. „Homme. Sina ütled, millal ja kus. Mina olen kohal.“

„Tõsiselt?“

„Eks siis näed.“

Ta kuulis, kuidas naine sügavalt sisse hingas. „*Pantagruel*’is kell üheksa. Sina paned laua kinni.“

„Panen.“

„Sa ikka tead, et see ei ole mõistlik?“

„Kellele see korda läheb?“ küsis Ebling.

Naine naeris ja pani toru ära.

Sel ööl lähenes Ebling üle pika aja taas oma naisele. Too oli alguses rabatud, küsides siis, mis temaga lahti on, ega ta purjus ole, ning andes lõpuks järele. Kaua see kõik ei kestnud, ja veel siis, kui ta naise peal oli, tundus talle, et ta teeb midagi kohatut. Naine koputas talle õlale, öeldes, et ei saa hingata. Ebling vabandas, kuid kulus veel paar minutit, enne kui ta end naise pealt maha keeras. Elke pani tule põlema, vaatas teda etteheitva pilguga ja taandus vannituppa.

Loomulikult ei läinud ta *Pantagruel*'i. Telefon seisis tal terve päeva välja lülitatuna ja õhtul kell üheksa vaatas ta koos pojaga telerist teise liiga jalgpalli. Tal oli tunne, nagu oleks ta voolu all ning nagu astuks tema teisik, tema enda esindaja teises universumis just sel hetkel sisse kallisse restorani ja kohtuks seal ilusa sihvaka naisega, kes kuulas teda tähelepanelikult ja naeris ta teravmeelsuste peale ning kelle käsi ikka ja jälle, just nagu muuseas tema oma puudutas.

Vaheajal läks Ebling keldrisse ja lülitas telefoni sisse. Teateid ei olnud. Ta ootas. Keegi ei helistanud. Alles poole tunni pärast lülitas ta telefoni välja ning läks magama; ta ei suutnud kauem teeselda, et mäng teda huvitab.

Und ei tahtnud tulla ja pisut pärast keskööd tõusis ta üles ning läks alussärgi vael paljajalu tagasi keldrisse. Ta lülitas telefoni sisse. Neli teadet. Veel enne, kui ta neid kuulata jõudis, helises telefon.

„Ralf,“ ütles mehehäääl. „Vabanda, et nii hilja... Kuid see on oluline! Malzacher tahab sind kindlasti ülehommene näha. Kogu projektiga on jama! Morgenheim tuleb ka. Sa tead, mis kaalul on!“

„Mul suva,“ vastas Ebling.

„Segi oled või?“

„Saame näha.“

„Sa oled tõesti hulluks läinud!“

„Morgenheim blufib,“ vastas Ebling.

„Julgust sul igatahes jagub.“

„Jah,“ ütles Ebling. „Jagub küll.“

Kui ta tahtis hakata teateid kuulama, helises telefon taas.

„Kuidas sa võisid!“ Naise häääl oli kähe ja surutud.

„Kui sa vaid teaksid,“ sõnas Ebling. „Mul oli kohutav päev.“

„Ära valeta.“

„Miks ma peaksin valetama?“

„See oli kindlasti tema pärast! Teie vahel... on taas... midagi?“

Ebling vaikis.

„Ole vähemalt aus!“

„Naeruväärne!“ Ebling mõistatas, millist neist naistest, kelle hääält ta oli telefonis kuulnud, vestluspartner silmas pidas.